

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/13/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

383/2015. (X. 22.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **I. r. panaszos és II. r. panaszos**¹ képviseletében eljáró jogi képviselő 2015. január 8-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** a 2015. október 22-én megtartott zárt ülésén született döntése alapján

megszünteti.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg. A panaszosoknak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására figyelemmel azonban a Testület az eljárás megszüntetéséről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A jogi képviselő a panaszosokkal szemben 2014. december 20. napján foganatosított rendőri intézkedés (közlekedésrendészeti ellenőrzés keretében történt igazoltatás, előállítás), illetve kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazása miatt 2015. január 8-án postai úton terjesztett elő panaszt, amit 2015. február 8-án elektronikus úton, 2015. február 16-án pedig postai úton kiegészített.

I.

1) A rendőri intézkedés előzményeként a panaszbeadvány az alábbiakat tartalmazza. Az I. r. panaszos életvitelszerűen M. városban lakik, és már volt „összetűzése a törvénnyel”. A helyi rendőrök zöme személyesen ismeri őt, ennek ellenére naponta igazoltatják, akár gyalogosan, akár gépkocsival közlekedik, ami az I. r. panaszos számára kellemetlen.

2) 2014. január 20-án 9 óra 45 perc körül két rendőr közúti ellenőrzés alá vonta az I. r. panaszost M. város A. út – K. utcai körforgalomból való kijövetelt követően. Az intézkedő rendőrök egyike a panaszosok utcaszomszédja, aki pontosan tudta, hogy az I. r. panaszos

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

kicsoda, az általa vezetett autó az övé, illetve azt is tudta, hogy a panaszosnak megelőzően 2 hónapja eltört a lába. A rendőrnek azt is látnia kellett, hogy az I. r. panaszos mankóval, illetve bottal jár, illetve egy-két hete terheli a lábát (vezet is). Ilyen előzmények ismeretében az I. r. panaszos nehezményezte, hogy a rendőrök ismételten megállították, és kiszállították az autóból.

Az I. r. panaszos kiszállt a gépkocsiból, és közben megkérdezte, miért igazoltatják. Elmondta közben, hogy nem tud megállni segédeszköz nélkül, ezért kivette járóbotját a gépkocsiból. Az egyik rendőr ekkor a gépkocsi hátuljához rángatta az I. r. panaszost, közben el akarta venni a botját, az I. r. panaszos esett-kelt, végül a rendőr a gépkocsi hátuljának lökte, a kezében levő bot a hátsó szélvédőt beverte. Az I. r. panaszos folyamatosan kérte, hogy a rendőr ne rángassa, mert fáj a lába és bot nélkül nem tud járni, de a rendőr nem foglalkozott vele.

A gépkocsiban utasként foglalt helyet az I. r. panaszos fia, a II. r. panaszos, valamint egy barátja, akik tanúi voltak az eseményeknek. Amikor az I. r. panaszos a földre került, a II. r. panaszos kiugrott a gépkocsiból, hogy segítsen neki. Az I. r. panaszos az utcán a zokniját is levette, hogy megmutassa a műtét nyomát, de nem érdekelte a rendőröket.

Az I. r. panaszos ekkor felhívott egy ügyvédet, és kérte, hogy azonnal utazzon M. városba, mert őt és a II. r. panaszost eljárás alá vonják.

A rendőrök időközben erősítést kértek, és hirtelen kb. egy tucat rendőr jelent meg a helyszínen. Mindkét panaszost és a barátjukat is előállították, a betört szélvédőjű autót pedig a M.-i Rendőrkapitányság elé, az őrizetlen parkolójánál állították le, amiben benne maradt az I. r. panaszos élettársának kezításkája.

A M.-i Rendőrkapitányság épületében a rendőrök mindkét panaszost ismét bántalmazták. Az I. r. panaszosnak a bántalmazás következtében a jobb oldali bordái, a jobb felkar belső része és bal szemöldöke, míg a II. r. panaszosnak a feje teteje, az orra, a bal füle (a dobhártyája) és a bal lába sérült meg.

A panaszosok ellen büntetőeljárás indult felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette miatt. A panaszosok ügyvédje a telefonhívástól számított egy órán belül a M.-i Rendőrkapitányságra érkezett; a panaszosok véleménye szerint emiatt maradt abba további bántalmazásuk. Folyamatosan panaszkodtak a panaszosok a fájdalmaikra, de csak közvetlenül a kihallgatás előtt (ami csak este történt meg) hívtak hozzájuk orvost. A kikerülő orvost nem érdekelték a panaszosok sérülései, ezért utóbb a panaszosok orvoshoz fordultak látteleért.

A panaszosokat kihallgatásra a rendőrség épületének harmadik emeletére vitték fel, ahova csak nagy fájdalmak árán tudtak feljutni a panaszosok a lábsérüléseik miatt. A II. r. panaszost a kihallgatását követően órákkal később szabadon bocsátották, míg az I. r. panaszost őrizetbe vették. A panaszosok a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szerinti panaszt előterjesztették, azonban azt az ügyészség határozatával mindkettőjük vonatkozásában elutasította.

3) A jogi képviselő a panaszbeadvány kiegészítése során több dokumentumot is csatolt, amelyek közül a Testület jelen részénél csak az orvosi vizsgálatok során keletkezett iratok tartalmát ismerteti. A többi csatolt dokumentumot (az I. r. panaszos vonatkozásában a panasz

elbírálásáról szóló ügyészégi határozatot, az őrizetbe vételének elrendeléséről szóló határozatot és a szabadulási igazolást) a Testület az Állásfoglalás II. rész 7) pontjánál ismerteti.

a) Az I. r. panaszos vonatkozásában a kórház baleseti központjában állítottak ki ambuláns kezelőlapot. A 2014. december 23-án készült dokumentum tanúsága szerint az I. r. panaszost – elmondása szerint – rendőrök bántalmazták, mellkasa sérült.

A fejen külsérelmi nyom nem látható, a bal oldalon halántéktájon nyomásérzékenységet jelzett a panaszos, aki nyakát szabadon mozgatja. Mellkasán összenyomásra a jobb felső bordák területén elöl nyomásérzékenységet jelzett, a tüdő és a szívhang megfelelő. Has és vesetájékon kóros eltérés nincs, a gerince nem érzékeny. A végtagok közül a jobb felkar hátsó felszínén 10 x 7 cm-es véraláfutás, enyhe nyomásérzékenység tapasztalható. A jobb lábszár elülső felszínén véraláfutás, térdének középső felszínén pedig három darab 2 cm átmérőjű véraláfutás látható. Teljes terheléssel jár.

Az orvosi diagnózis szerint fej, mellkas, kar, térd, láb zúzódása állapítható meg, illetve kíméletet, fájdalomcsillapítást, pihenést javasolt az orvos az I. r. panaszosnak.

A röntgenfelvétel tanúsága szerint a jobb oldali VI-VIII. bordákon régi, gyógyult törések vannak, egyéb eltérés nem látható.

b) A II. r. panaszos vonatkozásában először szintén a kórház baleseti központjában állítottak ki ambuláns kezelőlapot. A 2014. december 20. napján készült irat tanúsága szerint a II. r. panaszost aznap a M.-i Rendőrkapitányságon bántalmazták, feje, füle és lába sérült, eszméletvesztése nem volt, vegetatív tünete nincs.

A II. r. panaszos az orrháton jelzett fájdalmat, de minimális duzzanaton kívül külsérelmi nyom nincs.

Az orvosi diagnózis szerint orr és láb zúzódása állapítható meg, illetve jegelést, fájdalomcsillapítást javasolt az orvos a II. r. panaszosnak, s javasolta a fül-orr-gége szakrendelés mielőbbi felkeresését.

2015. január 5. napján a II. r. panaszos felkereste a m.-i szakorvosi rendelőintézetet. Az orvosi lelet szerint a bal fül hallójáratban kevés otorrea, az elülső alsó quadránsban kb. 1 mm perforáció látható, ép a dobhártya. Az orr és a garat ép. Diagnózisként centrális dobhártya átfürödést állapított meg a szakorvos.

4) A Testület a panasz kiegészítését kérte a panaszosok jogi képviselőjétől, aminek részben tettek eleget, azonban több kérdés megválaszolatlanul maradt.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az

azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszosokkal szemben a helyszínen intézkedő rendőrök a M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának beosztottjai: két r. törzsőrmester járőr voltak az említett napokon. A M.-i Rendőrkapitányság további négy rendőre ment a helyszínre, kik a panaszosokat megbilincseltek és előállították. A M.-i Rendőrkapitányság r. főtörzsőrmester technikus és r. zászlós folytatta le az I. r. panaszos gépkocsija tekintetében a szemlét.

2) A M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatólevele az alábbi információkat tartalmazza.

a) A M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának két rendőr járőre, a rendőri jelleggel ellátott szolgálati gépkocsival láttak el szolgálatot, amelynek során közúti ellenőrzés keretén belül intézkedés alá vonták az I. r. panaszos által vezetett gépjárművet, illetve a benne ülő II. r. panaszost és a jobb első ülésen levő harmadik személyt M. város A. úton. A panaszosokkal szembeni rendőri intézkedés jogalapjaként a kapitányságvezető a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdés a) pont két fordulatára (a közrend és közbiztonsági védelme, illetve a közlekedésrendészeti ellenőrzés során történő igazoltatásra), a (2) bekezdésre (az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni), valamint ugyanezen törvényhely (6) bekezdésére (ruházat- és járműátvizsgálás) hivatkozott. A rendelkezésre álló adatok szerint nem volt előzménye a panaszosokkal szembeni rendőri intézkedésnek.

A helyszínen a két r. törzsőrmester járőr kezdeményezte az intézkedést, de a kialakult helyzet megnyugtató kezelése érdekében a helyszínre megerősítő erőket kértek. Később a helyszínre érkezett négy rendőr két, rendőri jelleggel ellátott szolgálati gépjárművel.

Az intézkedő rendőrök úgy ítélték meg a helyzetet, hogy az I. r. panaszos fenyegető magatartása, valamint a közbiztonságra kiemelten veszélyes eszközzel való indulatos viselkedése a két áruház parkolójában levő állampolgároknál riadalmat, és megbotránkozást okozott. Az I. r. panaszos továbbá a rendőri intézkedésnek fizikálisan is ellenszegült. Ezen indokok alapján döntöttek a rendőrök az I. r. panaszos esetében az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján, szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követő elfogásáról. A panaszosok figyelmét az intézkedő két rendőr több ízben felhívta, hogy működjenek együtt, és ellenszegülő magatartásukat, ellenkező esetben előállítják őket a M.-i Rendőrkapitányságra.

A kapitányságvezető a panasz azon része tekintetében, miszerint az I. r. panaszos jelezte, hogy nem tud bot nélkül járni, ennek ellenére az egyik rendőr rángatta, majd a gépkocsi hátuljának lökte, azt nyilatkozta, hogy az I. r. panaszos azt valóban jelezte, illetve a rendőrök meg is kérdezték, hogy „ha az általa vezetett gépjárműben ott van a mankó, akkor miért van szükség erre az eszközre, ami a közbiztonságra veszélyes eszköz.”

A Testület által, kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó kérdések tekintetében a kapitányságvezető levele azt tartalmazza, hogy arra az előzetes figyelmeztetés megtörtént, az Rtv. 48. §-ának b) pontja, illetve a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.

22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján alkalmaztak bilincset.

Az I. r. panaszos gépkocsijának sorsával kapcsolatban a tájékoztatás azt tartalmazza, hogy a rendőri intézkedés helyszínén, a két panaszos előállítását követően a rendőrök bűnügyi szemlét tartottak, amelynél a gépkocsi utasa jelen volt, a szemléről készült jegyzőkönyvet aláírta, annak végén a gépkocsit, a benne levő nem lefoglalt értékekkel, a panaszban említett női táskával együtt, az értékmegőrzés érdekében neki adták át. A gépkocsit ez a személy juttatta el a rendőrkapitányság épülete elé, a benne levő értékek kezelése, megőrzése már az ő kompetenciája volt.

Az előállító helyiségben nem bántalmazták a rendőrök a panaszosokat, továbbá nem is jeleztek olyat, hogy a rendőri intézkedés során sérülésük keletkezett.

Az előállítás időtartamáról igazolást állított ki a rendőrség, amit a panaszosoknak átadtak.

Az I. r. panaszossal szemben büntetőeljárás indult a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntetvény megalapozott gyanúja miatt, a nyomozás folyamatban volt a rendőrség felvilágosítás-adása időpontjában.

A kapitányságvezető tájékoztatólevelében a panaszbeadvány azon része tekintetében, hogy az egyik rendőr a panaszosok utcájában lakik, és emiatt részrehajlóan intézkedik velük szemben, úgy nyilatkozott, hogy a hivatásos rendőröket a szolgálati esküjükön túlmenően az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésében foglaltak is kötelezik, megállapításai alapján visszautasítható.

A tájékoztató levél szerint a panaszolt rendőri intézkedésről kép- és hangfelvétel nem készült.

3) A panaszosokkal szemben a helyszínen intézkedő két rendőr járőr elsődleges jelentése az alábbiakat tartalmazza.

A kérdéses napon a r. törzsőrmester járőrök 7 óra és 19 óra között láttak el gépkocsizó járőrszolgálatot a Járó – Őrszolgálati Alosztály illetékességi területén. 9 óra 45 perckor az I. r. panaszos által vezetett személygépkocsit megállásra kötelezték M. város A. úton. Az I. r. panaszos a megállításhoz eleget tett. Az ellenőrzés azért történt, mivel a M.-i Rendőrkapitányság vezetője fokozott ellenőrzést rendelt el.

A megállítást követően az egyik r. törzsőrmester a gépkocsi vezetőjével szemben, az Rtv. 20. §-ában foglaltak szerint intézkedést kezdeményezett. Odament a gépkocsihoz, és a járművezetőt felszólította, hogy adja át személyi igazolványát, vezetői engedélyét, valamint a gépkocsi forgalmi engedélyét és a felelősségbiztosítását. Az I. r. panaszos hirtelen kiszállt a gépkocsiból és hangos szóval, agresszíven azt kiabálta: „Mi a f...nak állítotok meg? Mit képzeltetek magtokról? Csak rám utaztok?” Erre a r. törzsőrmester az I. r. panaszost ismételtelen felszólította, hogy adja át a kért iratokat. Az I. r. panaszos odaszólt a jobb oldali első ülésen utazó személynek, hogy a kesztyűtartóból vegye ki a gépjármű okmányait, majd az I. r. panaszos átadott a rendőrnek egy adásvételi szerződést, de közben folyamatosan szitkozódott, hangoskodott, agresszív magatartást tanúsított vele szemben.

A r. törzsőrmester „a törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította az I. r. panaszost, hogy az intézkedésnek tegyen eleget, és a többi személyes okmányát is adja át részükre. Az I. r. panaszos „felháborodva ezen, teljesen kikelt magából, kiabált, üvöltözött, a kezében levő papírokat bedobta a gépjárműbe, majd a magán levő kabátot széthúzta” és káromkodva kiabálta a rendőr felé, hogy „akkor állítsatok elő”. A járőr közölte vele, hogy ez egy általános közúti ellenőrzés, nyugodjon meg, és tegyen eleget az intézkedésnek. Ekkor az I. r. panaszos a rendőrök felé kezdett sétálni, amire a r. törzsőrmester felszólította, hogy álljon meg, aminek eleget tett, de abban a pillanatban a gépjárműbe betekintve a rendőr meglátta a vezető oldali ülés és a küszöb közé elhelyezett kb. egy méter hosszú, fa nyelet, minek a végére volt erősítve egy fémből készült, ütésre és vágásra is szolgáló „fokos” néven ismert harci eszköz.

A r. törzsőrmester ekkor kérdőre vonta az I. r. panaszost, hogy a közbiztonságra különösen veszélyes eszköz mit keres a gépkocsiban, amire azt válaszolta, hogy sérült a lába és csak azzal tud járni. A rendőr ugyanakkor látta, hogy a gépkocsi utasterében volt egy pár mankó, ami valóban a járás segítésére szolgált. A r. törzsőrmester közölte az I. r. panaszossal, hogy az ülés mellett található, közbiztonságra különösen veszélyes eszköz harci fegyver, amit nem tarthat magánál, ezért vele szemben szabálysértési feljelentéssel él, illetve azt lefoglalja. Ekkor az I. r. panaszos fenyegető kifejezést tett neki („Nagyon nagy menő embernek képezed magad itt, M.-n, majd este úgyse lesz rajtad az egyenruha, és majd akkor megb...uk szádat”). A rendőr közölt, hogy fényképfelvételt készít a járműben levő, közbiztonságra különösen veszélyes eszközről, majd a szolgálati gépkocsiban levő fényképezőgéppel a panaszosok gépkocsija felé közeledett. Abban a pillanatban az I. r. panaszos az eszközt kikapta, és azt kiabálta, hogy „így fényképezz, b...meg, ez erre van, hogy tudjak járni”.

Ekkor a rendőr felszólította a fokossal a kezében hadonászó és agresszív I. r. panaszost, hogy a kezében levő, közbiztonságra különösen veszélyes eszközt azonnal tegye le a földre, és tegyen eleget az intézkedésnek. Az I. r. panaszos a vezetői oldalról átsétált – a jármű elejét megkerülve – a gépkocsija hátuljához, aközben folyamatosan káromkodott, szidta a rendőröket. A rendőr erre határozottan és érthetően, „a törvény nevében!” szavak előrebocsátásával ismételt felszólította az I. r. panaszost, hogy az intézkedésnek tegyen eleget, és igazolja magát. A rendőrök felszólították, hogy amennyiben nem igazolja magát, előállítják a M.-i Rendőrkapitányságra személyazonosságának megállapítása érdekében, illetve a kezében levő tárgyat tegye a földre. Felszólították „a törvény nevében”, ha ellenáll a rendőri intézkedésnek, megbilincselik. Az I. r. panaszos a felszólításnak nem tett eleget, még agresszívbabbá vált: felemelte a kezét, a bottal hadonászott és folyamatosan azt kiabálta, hogy „rohadjatok meg, nem megyek sehova, meg lesztek b...va”. Az I. r. panaszos a kezében levő bottal nem a rendőrök irányába csapkodott.

Tekintettel arra, hogy a panaszolt rendőri intézkedés szombaton történt két üzlet zsúfolt parkolói előtt, és többen érkeztek és távoztak onnan, és mivel az I. r. panaszos erőszakos és kihívó magatartása alkalmas volt arra, hogy másban riadalmat és megbotránkozást okozzon, a rendőrök közölték vele, hogy cselekménye bűncselekmény. Az I. r. panaszos az agresszív magatartást nem hagyta abba, ezért vele szemben a másik r. törzsőrmester testi kényszerrel alkalmazott: jobb kezével az agresszív I. r. panaszos bal kezéhez nyúlt, és azt a tanult elvezető fogással hátra csavarta, az I. r. panaszost a szolgálati gépjármű motorháztetejére fektette. Az I. r. panaszos egyfolytában agresszíven ellenállt az intézkedésnek és megpróbálta kivonni magát az alól: megfeszítette magát és megpróbált a testi kényszerből kiszabadulni, és dobálta magát a motorháztetőn.

Ezt követően a gépkocsiban tartózkodó II. r. panaszos és az utas is agresszívvé vált. És mindketten kiabálni kezdtek, és a II. r. panaszos hirtelen kiugrott a gépkocsiból, hangosan fenyegetőzött, káromkodott végig ökölbe szorított kézzel. Ezután a gépkocsiban elől ülő utas is hangosan kiabálni kezdett („hagyják békén a rendőrök, mert sérült, minnek ezt csinálni vele?”), és kiszállt a gépkocsiból. Amikor ezt az I. r. panaszos meghallotta és meglátta, még agresszívebben viselkedett, és a II. r. panaszosra kiabált, hogy „azonnal szállj vissza a gépjárműbe! Mi a f...nak szálltál ki? Nem kell a balhé! Szállj vissza azonnal, mert téged is mindjárt agyonverlek”. Azzal a lendülettel, a folyamatos mozgása és feszítése következtében a még a jobb kezében levő közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel a gépkocsija felé csapott, és annak hátsó ablakát betörte: a hátsó szélvédő szétrobbant és mindenféle üvegszilánkok repültek. A rendőrök kivették az I. r. panaszos kezéből az eszközt, és testi kényszer alkalmazásával a szolgálati gépkocsi motorháztetejéhez vezették. Az egyik r. törzsőrmester a gépkocsi bal hátsó üléséről kiszálló, agresszív II. r. panaszos elé lépett, és keze előrenyújtásával felszólította, hogy álljon le az agresszív magatartással. A II. r. cselekménye abban nyilvánult meg, hogy kezét ökölbe emelve üvöltözött rendőrökkel („Rohadjatok meg! Ne bántsátok!”). A II. r. panaszos a rendőri felszólításnak eleget tett, míg a jobb első ülésen utazó utas végül nem szállt ki a gépkocsiból.

Eközben a további négy rendőr két szolgálati gépkocsival megérkeztek, mivel az I. r. panaszossal szemben intézkedő r. törzsőrmester korábban az ügyeleten keresztül segítséget kért a helyszínre, az intézkedés lefolytatásának biztosítása érdekében. Az I. r. panaszos még a szolgálati gépkocsi motorháztetején feküdt, amikor átadták a kikerülő járőrpárok egyikének (egy r. főtörzsőrmesternek és egy r. törzsőrmesternek), akik megbilincseltek és további intézkedések végett előállították a M.-i Rendőrkapitányságra. A II. r. panaszost pedig a korábban az I. r. panaszossal szemben intézkedő rendőr megbilincselte és a másik két rendőrnek (egy r. törzsőrmesternek és egy r. őrmesternek) átadta további intézkedések megtétele végett.

Miután a négy további rendőr a helyszínre érkezett, a panaszosokat ismételtelen felszólították személyazonosságuk igazolására, majd a körözési rendszerben leellenőrizték őket, abban nem szerepeltek.

4) A M.-i Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályának vezetője a panaszolt rendőri intézkedés napján készített kiemelt napi jelentése az alábbi információkat tartalmazza.

A Vizsgálati Osztály vezetője aznap készenlétes vezető ügyeletes szolgálatot látott el, amikor 10 óra 43 perckor a M.-i Rendőrkapitányság szolgálatirányítója az alábbi tájékoztatást adta neki. M. város, A. úton levő üzlet parkolója előtt az úton, igazoltatás során egy gépjárművezető (az I. r. panaszos) idegesen, agresszíven viselkedett, felszólításra nem adta át személyi igazolványát, és garázdaság bűncselekményének megalapozott gyanúja miatt előállították. Az I. r. panaszosnál egy fokos volt, amit felszólításra sem rakott le, hanem a saját gépjárműve hátsó szélvédőjét az intézkedés közben betörte. Az I. r. panaszost előállították a M.-i Rendőrkapitányságra.

Az osztályvezető a helyszínre ment, ahol kb. 10 óra 50 perckor az eredetileg intézkedő két r. törzsőrmester fogadta, és közölte velük, hogy menjenek be a rendőrkapitányságra és szóban mondják el külön-külön, pontosan mi történt. A kiegészítő jelentés az Állásfoglalás II. rész 3) pontjában foglalt jelentéshez képest az alábbi többletinformációt tartalmazza.

A járőrök az I. r. panaszos gépjárművét megkülönböztető fényjelzés használatával megállásra kötelezték, a megállítás az üzlet előtt történt, mögötte egy méterre álltak meg a szolgálati gépkocsival. Amikor az I. r. panaszos kiszállt a gépkocsiból, az egyik járőr az intézkedés alá vont gépkocsi bal hátsó ajtajánál állt, a másik pedig tőle 45 fokban előre, balra állt, egy biztonsági háromszöget képezve, egymástól kartávolságnyira. Amikor az I. r. panaszos a gépkocsijából közbiztonságra különösen veszélyes eszközt kikapta, kb. egy méterre lehetett. Az I. r. panaszost intézkedő r. törzsőrmester végig ugyanott állt, várta, hogy a kért iratokat az I. r. panaszos átadja neki. A másik rendőr felszólította az I. r. panaszost, hogy a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt azonnal tegye le, és tegyen eleget az intézkedésnek – végig utána ment az I. r. panaszosnak –, közben átadta a fényképezőgépet a társának, aki pedig a szolgálati gépkocsi tetejére helyezte el, hogy szabad legyen a keze.

A gépkocsi jobb első ülésén utazó személy a rendőrök kérésére átadta az igazolványát.

Az egyik r. törzsőrmester a meghallgatása során továbbá elmondta, hogy soha nem látta és nem intézkedett az I. és a II. r. panaszossal, illetve az utassal szemben, adataikat nem ismerte és gépkocsijukat sem látta ez idáig.

5) A rendőrség továbbította a Testület részére a szemle megtartásáról készült jegyzőkönyvet és a bűnügyi technikus által készített feljegyzést.

a) A szemle a jegyzőkönyv szerint 2014. december 20-án 10 óra 50 perctől 11 óra 20 percig tartott. A jegyzőkönyv a panasz elbírálása szempontjából azt a releváns információt tartalmazza, hogy a helyszínt az egyik r. törzsőrmester biztosította. Az eljárási cselekményen a hatóság részéről egy r. főtörzsőrmester bűnügyi technikus és egy r. zászlós vett részt (a szemlebizottság vezetője), tanúként pedig az I. r. panaszos barátja. A szemlét az egyik üzlet előtti közterületen folytatták le.

A szemle kezdetén az I. r. panaszos gépkocsija utasterének ajtói becsukott, de nem kulcsra zárt állapotban voltak, a csomagtér volt kulcsra zárva. A gépkocsi jobb első kereke feletti sárvédő lemez egy korábbi cselekmény miatt, korábban horpadt be a tanú elmondás szerint. A gépkocsi utastere belső padlózatának egészét por és homok borította be, bal első ülésén okmányok voltak, és egy mankó volt elfektetve a pedálok irányában. A baloldali ülés és a küszöb között egy 83 cm hosszú, fa nyelű, gumis végű, réz fejű fokos, míg a jobb oldali ülés és a küszöb között egy 90 cm hosszú, acél nyelű, gumis végű, réz fejű fokos volt. A hátsó ülésen egy női táska volt. A szemle során az I. r. panaszos gépkocsijában továbbá – egyebek mellett – több csomag pirotechnikai eszközt (petárdát) is találtak.

b) A szemle során közreműködő bűnügyi technikus feljegyzést készített arról, hogy az egyik r. törzsőrmester járőr bal kéz gyűrűs ujján, valamint kisujja körömágyának környékén könnyebb, felületi, vérző hámsérüléseket szenvedett. A r. főtörzsőrmester a sérülésekről felvételeket is készített.

6) A Btk. 339. §-ánk (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő felfegyverkezve elkövetett garázdaság megalapozott gyanúja miatt folyamatban levő eljárásban tanúként hallgatták ki az utast, illetve a két intézkedő r. törzsőrmestert is. Az I. r. panaszos barátjának tanúkihallgatása 2014. december 20-án 12 óra 6 perctől 13 óra 10 percig,

a rendőrök kihallgatása szintén aznap 15 óra 35 perctől 15 óra 58 percig, illetve 15 óra 34 perctől 15 óra 48 percig tartott. Mindhármukat más nyomozó hallgatta ki.

a) Az I. r. panaszos barátjának tanúvallomásáról szóló jegyzőkönyve azt tartalmazza, hogy egy autószerelő felhívta aznap délelőtt, hogy az I. r. panaszos gépkocsiját megjavította, ezért mehetnek érte. Hárman indultak a szerelőhöz, majd az A. utcába érve, az üzlet előtt a rendőrségi hangkürtre lett figyelmes és később látta, hogy nekik szól a hangjelzés. Az I. r. panaszos lehúzódt a gépkocsival az út szélére és megállt. Már a megállítást előtt mondta az I. r. panaszos, hogy mindjárt meg fogják állítani, ezért ingerült, ideges volt.

Az I. r. panaszos kiszállt az autóból és megtámaszkodott a nála levő fokoson, és kiabálni kezdett a rendőrökkel, hogy őt mindig megállítják, még törött lábbal is. Azt is kiabálta a rendőröknek, hogy tudják, van jogosítványa, miért állítják meg. Az egyik rendőr ki akarta venni a fokost az I. r. panaszos kezéből, de ő nem engedte el és a lábát mutogatta a rendőrnek, hogy nem tud menni a fokos nélkül. Ezt követően a rendőr és az I. r. panaszos a gépkocsi hátuljához mentek, ahol az I. r. panaszos még kiabált, de a tanú nem hallotta pontosan, hogy mit. A tanú a gépkocsiból látta, amint az I. r. panaszos és a rendőr is fogta a fokost, azt a rendőr el akarta tőle venni, majd arra lett figyelmes, hogy valahogy betört az autó hátsó szélvédője és az I. r. panaszos azt mondta a rendőrnek, hogy „még az ablakom is betörted”. A tanú nem látta, ki ütötte be az ablakot. Azt látta, hogy a gépkocsiban volt egy másik fokos és egy mankó is. Azt a tanú nem tudja, hogy az I. r. panaszos miért a fokossal, és nem a mankóval szállt ki a gépkocsiból.

A tanú elmondta továbbá, hogy a másik rendőr őt és a II. r. panaszost kiszállította a gépkocsiból. A tanú a gépkocsi mellett állt, ahol őt igazoltatta a rendőr. A II. r. panaszos pedig hátra ment a gépkocsi mögé, és az apja védelmére kelt: ő is kiabálni kezdett a rendőrökkel. A tanú ugyanakkor nem látta egyik panaszost sem támadólag fellépni, a panaszosok csak kiabáltak, veszekedtek a rendőrökkel. A hátsó szélvédő betörését követően kicsit megnyugodtak a kedélyek. Ezt követően érkezett a rendőri segítség: a kikerülő rendőrök megbilincseltek mindkét panaszost és elvitték őket. A tanú ott maradt, és hamarosan megérkeztek a helyszínelők is.

A tanúvallomás tartalmazza azt is, hogy sem a tanú, sem a panaszosok nem bántalmazták a rendőröket. A tanú nem fenyegette őket, a panaszosok igen, de annak tartalmára a tanú nem emlékezett.

b) Az egyik r. törzsőrmester tanúkénti kihallgatása során az elsődleges jelentést, annak felolvasását követően, annyival egészítette ki, hogy az I. r. panaszost és a II. r. panaszost is sérülésmentes állapotban adta át a helyszínre érkező két-két járőrnek, akik őket a M.-i Rendőrkapitányságra előállították.

c) A másik intézkedő r. törzsőrmester tanúként történt kihallgatása során az elsődleges jelentést – annak felolvasását követően – szintén azzal az adattal egészítette ki, hogy a panaszosokat sérülésmentesen adta át az előállítást fogatosító járőröknek, nekik az intézkedés során sérülésük nem keletkezett.

7) Az I. r. panaszossal szemben folytatott rendőri intézkedéssel kapcsolatban keletkezett további dokumentumok, illetve nyomozati iratok az alábbiak.

a) Az elfogás végrehajtásáról, és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint 2014. december 20-án 9 óra 50 perckor a M.-i Rendőrkapitányság egy r. főtörzsőrmester, két r. törzsőrmester és egy r. őrmester járőre megjelent M. város A út 2. szám előtt, mivel a panaszosokat megállító járőrök segítséget kértek előállításához. A helyszínre érve az egyik r. törzsőrmester elmondta, hogy az I. r. panaszos és a II. r. panaszos 9 óra 45 perckor velük szemben felfegyverkezve, garázda magatartást tanúsított, ezért őket a helyszínen elfogták. A helyszínre kiérkező járőrök az intézkedés alá vont, elfogott I. r. panaszos kezeit hátra helyzetben megbilincseltek, és sérülés- és panaszmentesen a M.-i Rendőrkapitányságra előállították. Annak során az I. r. panaszos közölte, hogy lábát nemrégén műtötték és lassan tud közlekedni. A Rendőrkapitányság épületében az I. r. panaszost a 2. sz. fogdazárkában helyezték el.

A jelentés szerint 9 óra 45 perckor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján az I. r. panaszost igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján a személyi szabadságában korlátozott személyt átvizsgálták, és a 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján (szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követően) elfogták.

Az I. r. panaszossal szemben a fent említett helyen, az Rtv. 48. §-ának b) és c) pontja alapján, támadás, illetve szökés megakadályozása érdekében, bilincset alkalmaztak: 9 óra 50 perctől 10 óra 35 percig, a kezek előre, illetve hátra bilincselésével (a jelentésben nincs megjelölve). A kényszerítő eszköz alkalmazása előtt figyelmeztetés történt.

A rendőri intézkedés során az I. r. panaszosnak sérülése, a kényszerítő eszköz alkalmazása során anyagi kára nem keletkezett. Annak vonatkozásában, hogy az I. r. panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója (képviselője) kiértesítését kérte-e, a jelentés nem tartalmaz adatot. (Egy másik dokumentumban talált, kézzel írt megjegyzésből lehet arra következtetni, hogy ez megtörtént: a letéti jegyzőkönyv szerint aznap 19 óra 15 perckor a feleségének átadták a II. r. panaszos mobiltelefonját.)

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. §-ának (4) bekezdése alapján 2014. december 20-án 10 óra 20 perckor megtörtént. Az I. r. panaszosnak az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján továbbá az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az annak idejéről szóló igazolást kiadták. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban az I. r. panaszos a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. §-ának (8)-(9) bekezdése, és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. alapján jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót megkapta.

Az I. r. panaszost további intézkedés végett 2014. december 20-án 11 órakor átadták a M.-i Rendőrkapitányság készenléti csoportjának.

b) Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az I. r. panaszos igazoltatása, átvizsgálása és elfogása jogszerű és szakszerű, valamint arányos volt.

c) A Nyilatkozat elnevezésű dokumentum szerint az I. r. panaszos a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatót az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta. A személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel és a kényszerítő eszköz alkalmazásával szemben panasszal nem élt. Az I. r. panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, annak várható

időtartamáról írásban kapott tájékoztatást. Az előállítás időtartamáról szóló igazolást, illetve az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást átvette. Az I. r. panaszos élelmezést nem kért, betegségben nem szenvedett; továbbá sérülése nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült. Az I. r. panaszos a dokumentumot aláírta.

d) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint – amely a jogorvoslati jogaira vonatkozó részletes tájékoztatást is tartalmazza – az I. r. panaszossal szemben (az Rtv. vonatkozó törvényhelyének megjelölése elmaradt a dokumentumról) személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak. Kezdeté 2014. december 20. 9 óra 49 perc, vége nincs megjelölve. A személyi szabadságkorlátozásának időtartama alatt sérülése keletkezett, illetve panasszal élt rovatoknál a vonatkozó rész nem lett aláhúzva. Az igazolás egy példányának átvételét az I. r. panaszos aláírásával tanúsította.

e) Az előállítotti jogokról, kötelezettségekről és az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztató szerint azt az I. r. panaszos elolvasta, hozzátartozó vagy más személy kiértésítését, illetve az öt órát meghaladó előállítás esetére étkezést nem kért, továbbá krónikus betegségben nem szenved, gyógyszert nem szed. Az I. r. panaszos a dokumentumot aláírta.

f) A kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló kivizsgálás szerint az intézkedő rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt figyelmeztetést alkalmazott. A kényszerítő eszköz alkalmazása során az I. r. panaszos elmondta, hogy sérülése, panasza nincs. A kivizsgálást lefolytató r. törzsőrmester szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása a vonatkozó jogszabályok alapján jogszerű, szükséges és arányos volt.

g) Az ambuláns napló beutalót 2014. december 20-án 21 óra 20 perckor állították ki.

Az „Ambuláns lap szakvizsgálat esetén” elnevezésű dokumentum szerint aznap 23 óra 5 perckor vizsgálta meg a I. r. panaszost egy traumatológus főorvos. Az I. r. panaszos elmondása szerint aznap délelőtt bántalmazták, jobb mellkasfele sérült. Az orvos megállapítása szerint a jobb oldalon a hátsó hónaljvonalban a középső bordák területén nyomásérzékenység tapasztalható. A bal lábára sántít, ott friss sérülés nem érte. Fájdalomcsillapítást javasolt az orvos.

h) Az I. r. panaszos ellen büntetőeljárás indult a Btk. 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntettének megalapozott gyanúja miatt. A M.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának vezetője a Be. 127. §-ának (1) bekezdése alapján elrendelte az I. r. panaszos őrizetbe vételét. Annak kezdő időpontja 2014. december 20. 9 óra 45 perc; a fogvatartás ideje legkésőbb 2014. december 23-án 9 óra 45 perckor jár le. A határozat indokolása szerint az I. r. panaszos és a II. r. panaszos a velük szemben intézkedő rendőrökkel szemben agresszív magatartást tanúsítottak, másokban megbotránkozást és riadalmat keltettek. Mindkettőjüket előállították. A fentiekre figyelemmel, valamint mert az I. r. panaszos szabadlábon hagyása esetén bűnismétlés állhat fenn, és az előzetes letartóztatás indokai fennállnak, az osztályvezető az őrizetbe vételről döntött. A nyomozó hatóság az I. r. panaszos védőjét 18 óra 40 perckor értesítette; az I. r. panaszos a határozat ellen panasszal élt. Az I. r. panaszos a dokumentum egy példányát átvette.

Az I. r. panaszos őrizetbe vételének megszüntetéséről az osztályvezető 2014. december 23-án döntött, mivel a fogvatartás feltételei a továbbiakban nem álltak fenn. Az osztályvezető rendelkezett az I. r. panaszos szabadlábra helyezéséről. Sem a fogvatartott szabadlábra helyezéséről szóló rendelvény, sem a szabadulási igazolás nem tartalmazza viszont a szabadon bocsátás pontos (óra, perc szerinti) időpontját. Utóbbi dokumentumot az I. r. panaszos aláírta, annak egy példányát átvette.

2014. december 20-án 17 óra 48 perc és 18 óra 27 perc között az I. r. panaszost a M.-i Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályának r. századosa és r. főtörzszászlósa hallgatta ki gyanúsítottként, védője jelenlétében.

Az I. r. panaszos gyanúsítottai vallomásaiban előadta, hogy aznap reggel igazoltatás miatt megállították a rendőrök, és amikor kiszállt a gépkocsiból (mert gondolta, hogy tovább kell ott időzni), elővette ülése melletti botját. A bot azért kell neki, mert november 22-én lába eltört, azt műtötték is, és egy hete kezdett járni, csak bottal vagy mankóval tud járni. Az I. r. panaszos a boton támaszkodott, amíg az egyik rendőr ellenőrizte az iratokat. A másik rendőr kérdezte, hogy miért van nála ez a bot, amire az I. r. panaszos azt mondta, hogy egy öregembertől kapta a lábtörése miatt (azt pontosan meg is jelölte a vallomásaiban), és azzal könnyebb járnia. Az I. r. panaszos a rendőrrel szóváltásba keveredett a bot miatt, mert a rendőr nem hitte el, hogy a bot a lába miatt volt nála. Az I. r. panaszos azt kiabálta, hogy ne vegyék el a botját, mert csak azzal tud járni. A szóváltáson kívül azonban más nem történt. A rendőr a gépkocsi hátuljához vitte, mivel ott akart megbilincselni a szóváltás miatt, és ahogy a gépkocsi hátuljához mentek, akkor véletlenül beütötte a szélvédőt az I. r. panaszos a bot végével, ami összetört. Az I. r. panaszos – kérdésre – azt is nyilatkozta, hogy lehet, hogy mondott valami csúnyát is a rendőröknek az intézkedés közben, de már nem emlékszik arra, hogy mit. Az I. r. panaszos a lábsérülésről is beszámolt részletesen a vallomásaiban, s arról, hogy az nem problémamentesen gyógyult. Az I. r. panaszos a gyanúsítás ellen panasszal élt, mivel – elmondása szerint – nem támadott meg senkit.

A M.-i Járási Ügyészség 2014. december 22. napján az I. r. panaszos gyanúsítottai kihallgatása elleni panaszt elbírálta: azt határozatával elutasította. A határozat indokolása szerint az I. r. panaszos megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy a kérdéses napon a vele szemben fogatosított rendőri intézkedés, gépjármű ellenőrzés során az intézkedő rendőrökkel szemben agresszív magatartást tanúsított, trágár hangnemben kiabált, majd pedig az autójából elővett egy, a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt (fokost). Azzal csapkodott, és a trágár kiabálást folytatta, végül az eszközzel a saját gépkocsija hátsó szélvédőjére csapott, ami az ütéstől szétrobbant. Az I. r. panaszos cselekménye alkalmas volt arra, hogy másokban riadalmat, megbotránkozást keltsen. Az ügyészség megállapítása szerint az I. r. panaszos a gyanúsítás közlésekor a rendelkezésre álló adatok alapján – figyelemmel a rendőri jelentések és a tanúvallomások tartalmára – a terhére rótt cselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható volt, ezért a nyomozó hatóság intézkedése törvényes és megalapozott volt, illetve az előzetes letartóztatásnak mind az általános, mind pedig a Be. 129. §-ának (2) bekezdés c) és d) pontjaiban meghatározott különös okai fennálltak.

8) A II. r. panaszossal szemben folytatott rendőri intézkedéssel kapcsolatban keletkezett további dokumentumok, illetve nyomozati iratok az alábbiak.

a) Az elfogás végrehajtásáról, és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés leíró része szószerint megegyezik jelen Állásfoglalás II. rész 3) pontjában ismertetett elsődleges jelentéssel.

A II. r. panaszossal szemben az I. r. panaszt igazoltatni kívánó két r. törzsőrmester alkalmazott bilincset, és a helyszínre érkező r. törzsőrmester és r. őrmester járőrpárnak átadták őt, sérülés- és panaszmentesen, további intézkedések megtétele végett a M.-i Rendőrkapitányságra.

A jelentés szerint 9 óra 45 perckor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján a II. r. panaszt igazoltatták, a 29. § (6) bekezdése, illetve a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, és a 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján (szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követően) elfogták.

A II. r. panaszossal szemben a fent említett helyen, az Rtv. 48. §-ának b) pontja alapján, támadás megakadályozása érdekében, bilincset alkalmaztak: 10 órától 10 óra 10 percre, a kezek előre, illetve hátra bilincselésével (a jelentésben nincs megjelölve). A kényszerítő eszköz alkalmazása előtt figyelmeztetés történt.

A rendőri intézkedés során a II. r. panaszosnak sérülése, a kényszerítő eszköz alkalmazása során anyagi kára nem keletkezett. A II. r. panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója (képviselője) kiértesítését nem kérte.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. §-ának (4) bekezdése alapján 2014. december 20-án 10 órakor megtörtént. A II. r. panaszosnak az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján továbbá az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az annak idejéről szóló igazolást kiadták. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a II. r. panaszos a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. §-ának (8)-(9) bekezdése, és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. alapján jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót megkapta.

A II. r. panaszt további intézkedés végett 2014. december 20-án 10 óra 10 perckor átadták a M.-i Rendőrkapitányságra.

b) Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a II. r. panaszos igazoltatása, átvizsgálása és elfogása jogszerű és szakszerű, valamint arányos volt.

c) A Nyilatkozat elnevezésű dokumentum szerint a II. r. panaszos a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatót az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta. A személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel és a kényszerítő eszköz alkalmazásával szemben panasszal nem élt. A II. r. panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, annak várható időtartamáról írásban kapott tájékoztatót. Az előállítás időtartamáról szóló igazolást, illetve az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót átvette. A II. r. panaszos élelmezést nem kért, betegségben nem szenvedett; továbbá sérülése nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült. A II. r. panaszos a dokumentumot nem írta alá.

d) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint – amely a jogorvoslati jogaira vonatkozó részletes tájékoztatást is tartalmazza – a II. r. panaszossal szemben (az Rtv. vonatkozó törvényhelyének megjelölése elmaradt a dokumentumról) személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak. Kezdeté 2014. december 20. 9 óra 45 perc, vége nincs megjelölve. A személyi szabadságkorlátozásának időtartama alatt sérülése keletkezett, illetve panasszal élt rovatoknál a vonatkozó rész nem lett aláhúzva. Az igazolás egy példányának átvételét a II. r. panaszos aláírásával tanúsította.

e) Az előállított jogokról, kötelezettségekről és az előálló helyiség rendjéről szóló tájékoztató szerint azt a II. r. panaszos elolvasta, hozzátartozó vagy más személy kiértesítését, illetve az öt órát meghaladó előállítás esetére étkezést nem kért, továbbá krónikus betegségben nem szenved, gyógyszert nem szed.

f) A kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló kivizsgálás szerint az intézkedő rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt – ami jelen dokumentum szerint 2014. december 20-án 9 óra 50 perctől 10 óra 20 percig tartott – figyelmeztetést alkalmazott. A kényszerítő eszköz alkalmazása során a II. r. panaszos elmondta, hogy sérülése, panasza nincs. A kivizsgálást lefolytató r. törzsőrmester szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása a vonatkozó jogszabályok alapján jogszerű, szükséges és arányos volt. A dokumentumot a II. r. panaszos aláírta.

g) Az ambuláns napló beutalót 2014. december 20-án 20 óra 20 perckor állították ki.

h) A rendőrség nem rendelte el a II. r. panaszos őrizetbe vételét, viszont a M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának vezetője döntött az előállítás időtartamának meghosszabbításáról. Az egyéb cselekmények elvégzése miatt indokolt volt a 8 óra előállítási idejét további 4 órával meghosszabbítani, így annak lejártá 2014. december 20. 17 óra 45 percről 21 óra 45 percre módosult. A II. r. panaszos az előállítás idejének meghosszabbításáról szóló rendelvényt aláírta.

i) A II. r. panaszos ellen büntetőeljárás indult a Btk. 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntetvény megalapozott gyanúja miatt. 2014. december 20-án 17 óra 4 perc és 17 óra 25 perc között a II. r. panaszost a M.-i Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályának r. századosa és r. főtörzsaszótlósa hallgatta ki gyanúsítottként, védője jelenlétében.

A II. r. panaszos gyanúsítottai vallomásában előadta, hogy az egyik rendőrnek azt mondta, „mit képzeltek magtokról”, azért mert apjának, az I. r. panaszosnak kb. egy hónappal ezelőtt műtété volt. Szólt a rendőröknek, hogy figyeljenek oda, mert az egyik rendőr odahúzta az I. r. panaszost a rendőrségi autóhoz. A II. r. panaszos a nyomozó hatóság tagjainak kérdéseire nem volt hajlandó válaszolni, továbbá a gyanúsítás ellen panasszal élt, mivel – elmondása szerint – nem követte el a bűncselekményt.

A M.-i Járási Ügyészség 2014. december 22. napján a II. r. panaszos gyanúsítottai kihallgatása elleni panaszt elbírálta: azt határozatával elutasította. A határozat indokolása szerint a nyomozás adatai alapján a II. r. panaszos utasként tartózkodott az I. r. panaszos által vezetett személygépkocsiban, amikor velük szemben rendőri intézkedést, gépjármű ellenőrzést foganatosítottak a rendőrök. Annak során a II. r. panaszos kiszállt a gépkocsiból és az intézkedő rendőrökkel szemben agresszív magatartást tanúsított, trágár hangnemben hangosan

fenyegetőzött („Mindjárt szétb...om a fejeteket! Mit képzeltek magatokról?”), miközben kezei ökölbe voltak szorítva. A II. r. panaszos cselekménye alkalmas volt arra, hogy másokban riadalmat, megbotránkozást keltsen. Az ügyészség megállapítása szerint a II. r. panaszos a gyanúsítás közlésekor a rendelkezésre álló adatok alapján – figyelemmel a rendőri jelentések és a tanúvallomások tartalmára – a terhére rótt cselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható volt, ezért a nyomozó hatóság intézkedése törvényes és megalapozott volt.

9) A rendőrség továbbította mind az I. r., mind a II. r. panaszos vonatkozásában a Robotzsaru találatokat (bűnügyi priusz). Eszerint mindkét panaszossal szemben többször történt rendőri intézkedés, több ízben büntetőeljárás követte, különböző bűncselekmények miatt.

III.

A panaszbeadvány sérelmezett rendőri bántalmazás, illetve az I. r. panaszos őrizetbe vétele vonatkozásában a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

A Testület hatáskörét az Rtv. szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatójabírálja el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján ugyanakkor kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás), esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panasz említett része egyrészt bűncselekményre utaló körülményeket tartalmaz, amelyek miatt a Be. rendelkezései alapján a panaszosok feljelentést tehetnek. A bántalmazás megtörténtének vizsgálata a bűnügyi hatóság feladata, amely a Btk. és a Be. rendelkezései

alapján végzi az eljárási cselekményeket. Az I. r. panaszos őrizetbe vétele ellen úgyszintén a Be. rendelkezései szerint volt helye – a törvényes határidőn belül – panasznak.

IV.

A Testület a panaszbeadvány többi része és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyes szabadsághoz való jogát, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, a XIII. cikkben biztosított tulajdonhoz való jogát, a XX. cikkben foglalt testi épséghez való jogát, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, valamint a XV. cikkben foglalt diszkrimináció tilalmát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszosokat indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonták-e intézkedés alá.

a) A rendőrségi iratok szerint a gépkocsizó járőrszolgálatot ellátó rendőrök közötti ellenőrzés keretén belül vonták intézkedés alá az I. r. panaszos által vezetett gépjárművet, (illetve a kialakult helyzetre tekintettel később a benne ülő II. r. panaszost és a jobb első ülésen levő harmadik személyt is). A M.-i Rendőrkapitányság vezetője rendelt el a rendőrkapitányság illetékességi területén fokozott ellenőrzést.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 4. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el.

Az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A közlekedésrendészeti intézkedés során tehát a rendőrség ellenőrizheti a közlekedési rendszabályok megtartását, és ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben (akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztal) megilleti. A rendőrségi tájékoztatás szerint jelen esetben egyéb előzménye (pl. szabálysértés észlelése) nem volt a rendőri intézkedésnek.

A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el akkor, amikor az I. r. panaszossal szemben az Rtv. 44. §-a alapján közlekedésrendészeti intézkedést foganatosítottak (és annak során az I. r. panaszos

személyes okmányainak és az általa vezetett gépkocsi iratainak bemutatását kérték), **ezért nem sérült az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

b) A közlekedésrendészeti ellenőrzés keretében történt igazoltatás során vita támadt a rendőrök és az I. r. panaszos között, majd a II. r. panaszos között is.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint továbbá a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A fenti rendelkezéseket a Szolgálati Szabályzat 8. §-a az alábbiakkal egészíti ki. A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A hivatkozott jogszabályhely értelmében – a konkrét eset kapcsán – a Testületnek egyrészt vizsgálnia kellett azt, hogy a panaszosok előadása, illetve a rendőrség tudomására jutott további információk alapján fennállt-e valamely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség további intézkedési kötelezettségét megalapozta.

A panaszbeadvány arra vonatkozóan nem tartalmaz nyilatkozatot, hogy a panaszosok vitáztak a rendőrökkel, illetve hogy az I. r. panaszos támadólag lépett fel velük szemben, csupán azt tartalmazza, hogy az I. r. panaszost az egyik rendőr rángatta, majd bántalmazta, és az I. r. panaszos kezében levő bot beütötte a gépkocsi hátsó szélvédőjét. II. r. panaszos pedig utóbb az I. r. panaszos védelmére kelt, ezért a rendőrök őt is bántalmazták.

A rendőrségi dokumentumok ezzel szemben arról számolnak be, hogy az I. r. panaszos – a gépkocsi megállítást követően – hirtelen kiszállt, és kezdettől agresszív magatartást tanúsított, kiabált, szidta és fenyegette a rendőröket, majd pedig a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt („fokost”) kikapta a gépkocsiból, és azzal hadonászott. A tárgy letételére és az arra vonatkozó felszólításnak, hogy a rendőri intézkedésnek vesse alá magát, nem tett eleget. A II. r. panaszos pedig szintén szidalmazta a rendőröket, illetve fenyegette őket. Az utasként a gépkocsiban helyet foglaló harmadik személy a tanúvallomásában szintén az I. r. panaszos agresszív magatartásáról vallott, illetve arról, hogy a II. r. panaszos hátra ment a

gépkocsi mögé, és az I. r. panaszos védelmére kelt, és kiabált a rendőrökkel, ökölbe szorított kézzel fenyegetőzött. A tanú elmondta, hogy a panaszosok fenyegették a rendőröket, de nem látta őket támadólag fellépni.

Mind a panaszbeadvány, mind pedig a rendőrségi dokumentumok tartalmazzák azt a körülményt, hogy a rendőri intézkedés két üzlet parkolójánál történt. A rendőrségi dokumentumok szerint továbbá szombat délelőtt foganatosították a panaszosokkal szemben a rendőri intézkedést, a parkoló zsúfolt volt, sokan jöttek-mentek a helyszínen gépkocsival és gyalogosan egyaránt.

A Btk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint garázdaságot (vétséget) követ el az, aki olyan kihívóan közöszegellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, amennyiben súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg. A törvényhely (2) bekezdés d) pontja szerint büntetési alakzat valósul meg, ha a garázdaságot felfegyverkezve követik el. A Btk. Záró részében, az értelmező rendelkezések között szabályozta a jogalkotó a felfegyverkezve történő elkövetés fogalmát. A Btk. 459. §-ának (1) bekezdés 6. pontja szerint a Btk. alkalmazásában felfegyverkezve követi el a bűncselekményt, aki az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása érdekében az élet kioltására alkalmas eszközt tart magánál. A felfegyverkezve történő elkövetés tárgyi feltétele az, hogy az elkövető a cselekmény kifejtésekor az élet kioltására objektíve alkalmas eszközt tartson magánál. Ez lehet szűrő-, vágó-, vagy ütőfegyver, illetve bármilyen más, rendeltetészerűen más célra használatos eszköz, amely az élet kioltására ténylegesen alkalmas (csákány, kalapács, fejsze, stb.). A bűncselekmény minősített esetének megállapításához nem szükséges az adott eszköz használata, a felfegyverkezve elkövetett cselekmény megvalósul már akkor is, ha az elkövető a sértett ellenállásának leküzdése vagy megakadályozása érdekében az élet kioltására alkalmas eszközt tart magánál. A felfegyverkezve elkövetés alanyi feltétele pedig az, hogy az elkövető az ilyen eszközt az ellenállás megakadályozása vagy leküzdése érdekében tartsa magánál.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a bűnügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

A Testület megítélése szerint a közrend védelme érdekében – mind az I. r. panaszos, mind pedig a II. r. panaszos vonatkozásában – az Rtv. idézett 13. §-a alapján a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége (és az azt követő az igazoltatáshoz, illetve előállításához jogalapja) keletkezett. A Testület megállapítása jogszerű volt a rendőri fellépés, ami által nem sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A Testület – bár a jogi képviselő kifejezetten ezt nem sérelmezte – vizsgálta a panaszosokkal szemben foganatosított igazoltatás és ruházatátvizsgálás jogszerűségét.

a) Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint a panaszosokat az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontjának két fordulata alapján, a közrend és közbiztonsági védelme, illetve a közlekedésrendészeti ellenőrzés során igazoltatták. A kapitányságvezető továbbá hivatkozott az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdésének első mondatára is: az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. Az I. r. panaszos elfogásának végrehajtásáról szóló jelentésben csak az szerepel, hogy az említett törvényhely (1) bekezdés „(1)” szerinti igazoltatás történt (azaz kifejezetten nem részletezték, hogy mely fordulat alapján vonták intézkedés alá az I. r. panaszost). Az elsődleges jelentésben pedig az szerepel, hogy az Rtv. 20. §-ában meghatározottak szerint kezdeményeztek intézkedést a rendőrök. Utóbbi törvényhely a rendőr azonosításra vonatkozó előírásait tartalmazza.

A Testület a rendelkezésére álló dokumentumok alapján megállapította, hogy a kezdeti intézkedés (illetve annak megkísérlése) közlekedésrendészeti intézkedés keretében történt, azonban a kialakult helyzet miatt már a közrend, illetve közbiztonság védelme érdekében vált szükségessé utóbb mindkét panaszos (illetve a velük utazó harmadik személy) igazoltatása. Maguk a panaszosok sem vitatták azt, hogy vitába keveredtek a rendőrökkel, továbbá a harmadik személy (az utas) a tanúvallomásában hasonlóképpen nyilatkozott.

A Testület megállapítása szerint – a fentebb írtak alapján – a közrendvédelmi okból, illetve a közrend, közbiztonság védelme érdekében történt igazoltatás jogszerűen történt, az I. r. és a II. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga azáltal nem sérült.

b) A rendőri jelentés szerint a rendőrök az I. r. panaszos ruházatát az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése, míg a II. r. panaszosét az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése, illetve 31. §-ának (1) bekezdése alapján vizsgálták át.

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése értelmében a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi. Az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Jelen esetben mindkét jogszabályi rendelkezés felhatalmazta a rendőröket arra, hogy a panaszosok ruházatát, illetve a gépkocsit átvizsgálják. **A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy az igazoltatást követő ruházatátvizsgálást mindkét panaszos esetében indokoltan hajtották végre a rendőrök, amellyel személyes integritáshoz való jogukat jogszerűen korlátozták.**

3) A Testület vizsgálta a panaszossal szembeni kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét is.

A panaszbeadvány szerint az I. r. panaszost az intézkedő rendőr a gépkocsi hátuljához rángatta, közben a botját el akarta venni tőle. A rendőr nem foglalkozott azzal, hogy az I. r. panaszos lábát korábban rövid idővel műtötték. Amikor az I. r. panaszos a gépkocsi mögött volt, a II. r. panaszos is kiszállt, hogy segítsen neki. A beadvány szerint a rendőrök a panaszosokat a helyszínen, és a rendőrkapitányság épületében is bántalmazták.

a) A testi kényszerről az Rtv. 47. §-a az alábbiak szerint rendelkezik: a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése értelmében a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint továbbá a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A rendőrségi iratok közül a r. törzsőrmesterek elsődleges jelentése tartalmaz információt a testi kényszer alkalmazás tekintetben: az I. r. panaszos az agresszív magatartást nem hagyta abba, ezért az egyik járőr jobb kezével a panaszos bal kezéhez nyúlt, és azt a tanult elvezető fogással hátra csavarta, majd pedig a szolgálati gépjármű motorháztetejére fektette. Az I. r. panaszos egyfolytában agresszíven ellenállt az intézkedésnek és megpróbálta kivonni magát az alól: megfeszítette magát és megpróbált a testi kényszerből kiszabadulni, és dobálta magát a motorháztetőn. A helyszínre érkező egyik járőrpár bilincselte meg végül őt. Az I. r. panaszost ugyanakkor nem rángatták. A II. r. panaszos tekintetében testi kényszer alkalmazása nem történt. Továbbá egyik panaszost sem bántalmazták, az előállító helyiségben sem. Az orvosi dokumentumok alapján nem lehet arra következtetni, hogy rendőri bántalmazás érte a panaszosokat, illetve az I. r. panaszos vonatkozásában korábbi csonttöréseket diagnosztizáltak.

A Testület a bizonyítékok egybevetése alapján a rendőrség álláspontját találta meggyőzőbbnek: az I. r. panaszos magatartása (agresszív viselkedése, közel egy méter hosszú bottal való hadonászása, amivel a szélvédőt is beverte) alapot szolgáltatott a kényszerítő eszköz alkalmazásához. **A Testület megállapította, hogy a bilincselést megelőzően alkalmazott testi kényszer jogszerűen és indokoltan történt, azzal jogszerűen korlátozták az I. r. panaszos testi épséghez és emberi méltósághoz való jogát.**

A Testület ugyanakkor felhívja a panaszos figyelmét – a Testület hatáskörére irányadó, az Rtv. 92. §-ának ismételt felhívása mellett –, hogy amennyiben a panaszos hivatali

bűncselekmény (bántalmazás hivatalos eljárásban, Btk. 301. §) miatt feljelentést kíván tenni, úgy azt a Be. rendelkezései szerint jogosult az elévülési időn belül megtenni.

Azt, hogy az I. r. panaszos vonatkozásában az intézkedő rendőrök az intézkedés kezdetén mennyiben vették figyelembe a panaszos egészségi állapotát (mozgáskorlátozottságát), a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján nem tudta megnyugtató módon eldönteni, ezért az I. r. panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg.

b) A panaszosokkal szembeni bilincs alkalmazása tekintetében a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A rendőrségi dokumentumok szerint az I. r. panaszos a testi kényszernek is végig aktívan ellenállt, megfeszítette magát, megpróbált a kiszabadulni, és dobálta magát a motorháztetőn. Végül a szolgálati motorháztetején bilincselte meg a kikerülő járőrpár egyike. A II. r. panaszost a helyszínre érkező másik járőrpár bilincselte meg.

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának eseteit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor

alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A bilincselés indokát az I. r. panaszos vonatkozásában valamennyi rendőrségi dokumentumban az Rtv. 48. §-ának b) és c) pontjában jelölték meg, azaz a támadás, illetve a szökés megakadályozása érdekében alkalmazták, illetve a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerint azért volt szükséges, mert az intézkedő rendőrt megtámadta. A bilincs 45 percig volt az I. r. panaszoson. A II. r. panaszos vonatkozásában a bilincselés indoka az Rtv. A II. r. panaszossal szemben a fent említett helyen, az Rtv. 48. §-ának b) pontja volt: a támadás megakadályozása érdekében történt, amely 10 percig tartott.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján az alábbi megállapításokat teszi az I. r. panaszos esetében. Tekintettel arra, hogy a bizonyítékok egybevetését követően már a testi kényszer alkalmazását is indokoltnak tartotta, elfogadta a rendőrségi álláspontot, amely szerint a támadás megakadályozása érdekében szükséges, egyben arányos is volt a súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazása. Az I. r. panaszos a testi kényszer alkalmazásának is folyamatosan ellenállt. Ugyanakkor nincs arra vonatkozóan adat, hogy az I. r. panaszos el kívánt szökni a hatóságtól ezért a bilincs alkalmazásának ezt az indokát elfogadni nem tudta.

A II. r. panaszos vonatkozásában a Testület úgyszintén a rendőrségi álláspontot tartotta meggyőzőbbnek, ezért a támadás megakadályozása érdekében történt bilincs alkalmazását indokoltnak tartotta a panaszos agresszív viselkedése miatt.

Fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a bilincs alkalmazása mindkét panaszos esetében szükséges és arányos volt. A Testület megállapítása szerint az I. és a II. r. panaszos emberi méltósághoz fűződő jogát jogszerűen korlátozta a rendőrség.

A Testület ugyanakkor felhívja a rendőrség figyelmét, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása során még mindig nagyfokú automatizmus figyelhető meg, ezért fordulhatott elő, hogy az I. r. panaszos vonatkozásában a bilincs alkalmazásának olyan okát is megjelölték, ami tárgyszerűen nem volt alátámasztva a jelentésekben (illetve az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés leíró részében).

4) A Testület vizsgálta a panaszosok elfogásának, illetve előállításának jogszerűségét, mellyel összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

A rendőrségi dokumentumok egyezően azt tartalmazzák, hogy a 2014. december 20. napján fogánatosított rendőri intézkedés alkalmával mind az I., mind a II. r. panaszos esetében az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján történt az elfogás.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás, illetve az előállítás okait. Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont elfogását, illetve előállítását. Sem az Rtv.,

sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettetés” meghatározását, azonban a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény kommentárja szerint annak minősül: ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, úgyszintén az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy üldözés során elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. oldal].

A rendőrség az elfogást megalapozó körülményként a Btk. 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő, fegyveresen elkövetett garázdaság büntettét jelölte meg, mindkét panaszos esetében.

A Testület – jelen Állásfoglalás IV. rész 1) pontjában már hivatkozott – gyakorlata az, hogy a bűncselekmény elkövetését a panaszeljáráásban kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Hatáskörére irányadó szabályok szerint a Testület nem veheti át a büntetőeljárást lefolytató hatóság szerepét, azonban ha nem végeznék el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, akkor, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szándékos bűncselekmény elkövetésére hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A fentiek alapján a Testület tehát nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszosok követtek-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésre álló adatok alapján az intézkedő rendőrök megítélhették-e úgy, hogy a panaszosok magatartása kirívóan közösségellenes, erőszakos jellegű volt, amely egyben alkalmas volt arra, hogy másokban megbotráncozást vagy riadalmat keltsen. A garázda cselekmény olyan aktív magatartás (az erőszak irányulhat személy, vagy dolog ellen), amely a társadalmi együttélés szabályaival való szembenállást juttatja kifejezésre. Amennyiben a Testület úgy ítéli meg, hogy az említett jogellenes cselekmény elkövetéséhez szükséges törvényi kritériumok fennforogtak, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a bűnügyi hatóság azt állapíthatja meg, hogy a panaszosok nem követtek el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

Jelen ügyben a Testület a rendelkezésre álló bizonyítékokat úgy mérlegelte, hogy az adatok alapján az elfogás ténybeli alapja megvolt, mindkét panaszos esetében. **Tekintettel arra, hogy az Rtv. tettetés esetében nem ad mérlegelési jogkört a rendőrségnek, a Testület az I. és a II. r. panaszos elfogását, illetve az azt követő előállítását jogszerűnek minősítette, amelynek kapcsán nem sérült a személyi szabadághoz való joguk.**

5) A panaszbeadvány szerint az erősítés kérését követően egy tucat rendőr érkezett a helyszínre.

A Testület a helyszínen megjelent rendőri létszámot abból a szempontból vizsgálta, hogy megfelelt-e az arányos fellépés követelményének. Az Rtv. fentebb már idézett 15. §-a értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Jelen esetben a M.-i Rendőrkapitányság közlekedésrendészeti intézkedést foganatosító két r. törzsőrmesterének rendőri erőfölnye biztosítására két további járőrpár érkezett a helyszínre.

Utóbbiak foganatosították a panaszosok előállítását és a rendőrkapitányság épületébe való beszállítását. Az intézkedő r. törzsőrmesterek egyike ugyanakkor a szemlebizottság megérkezéséig a helyszínen maradt, hogy az I. r. panaszos gépkocsijának megőrzését biztosítsa.

Figyelemmel arra, hogy a rendőrök három személlyel szemben intézkedtek, akik közül kettővel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést kellett foganatosítani, illetve kényszerítő eszköz alkalmazása vált szükségessé, a Testület megfelelőnek tartotta a rendőrök számát. **A Testület a panaszosokkal szembeni rendőri létszámot nem találta eltúlzottnak, álláspontja szerint az arányosság követelménye sem sérült, ezáltal nem sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga.**

6) A panaszbeadvány szerint a városi rendőrkapitányság rendőrei „rászálltak” az I. r. panaszosra: a helyi rendőrök nagy része személyesen ismeri, ennek ellenére naponta igazoltatják, ami az I. r. panaszos számára kellemetlen. A jelen esetben intézkedő rendőrök egyike továbbá abban az utcában lakik, ahol az I. r. panaszos is, látnia kellett mozgáskorlátozottságát, ennek ellenére nem vette azt figyelembe.

A rendőrségi dokumentumok (RobotZsaru találati lista) szerint mindkét panaszossal szemben több ízben történt rendőri intézkedés, büntetőeljárás is több esetben indult ellenük. A M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint egyértelműen vissza kell utasítania a részrehajló intézkedés kérdését. Továbbá az egyik r. törzsőrmester úgy nyilatkozott a meghallgatása során, hogy korábban nem látta a panaszosokat és nem intézkedett velük szemben, adataikat nem ismerte és gépkocsijukat sem látta korábban.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésében rögzíti a részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségét: a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A Testület az Állásfoglalás IV. rész 1)-6) pontjaiban kifejtettekkel összhangban megismétli, hogy a panaszosokkal szembeni intézkedések jogszerűek és indokoltak voltak, nem látott olyan momentumot, ami alapján az elfogult intézkedésre lehet következtetni. **Megállapítása szerint a vizsgált esetben az I. r. panaszossal szembeni eljárás nem ütközött a diszkrimináció alkotmányos tilalmába, egyúttal nem sértette az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sem.**

7) A panaszbeadvány szerint, amikor a panaszosokat a M.-i Rendőrkapitányság épületébe beszállították, az I. r. panaszos gépkocsija – ami nem volt lezárva –, őrizetlenül maradt, és annak hátsó ülésén maradt az I. r. panaszos élettársának kézitáskája.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során – egyéb jogok mellett – a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A rendőrségi dokumentumok alapján megállapítható, hogy a helyszínen elsőként megjelent r. törzsőrmesterek egyike a panaszosok beszállítását követően is a helyszínen maradt. Ő adta át eredetben a kitért szemlebizottságnak az I. r. panaszos által vezetett személygépkocsit.

A rendőrség tanúként kérte fel a gépkocsiban utazó harmadik személyt, akinek jelenlétében lefolytatták a járműre nézve a szemlét. A szemléről készült jegyzőkönyvben feltüntették, hogy a hátsó ülésen megtalálták a női kézításkát.

A bűnügyi szemle lefolytatását követően a rendőrök a tanúként közreműködő személynek, az I. r. panaszos barátjának adták át a gépkocsit, a benne levő nem lefoglalt tárgyakkal (köztük a női táskával) együtt az értékmegőrzés érdekében. A gépkocsit ő juttatta el a rendőrkapitányság épülete elé, megőrzése az ő feladata lett.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok közül a rendőrség állítását fogadta el, ezért megállapította, hogy a rendőri intézkedés során nem sérült az I. r. panaszos tulajdonhoz való joga.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrök közlekedésrendészeti intézkedése jogszerű volt, utóbb – a panaszosok magatartása miatt – pedig további intézkedési kötelezettségük keletkezett. A panaszosok igazoltatása, elfogásuk jogszerűen, indokoltan történt, a velük szemben alkalmazott kényszerítő eszköz jogszerű volt és arányosnak tekinthető. A Testület a rendőri létszámot nem találta aránytalannak, az I. r. panaszossal szembeni rendőri intézkedéseket részrehajlónak, illetve megállapítása szerint az I. r. panaszos tulajdonjoga nem szenvedett sérelmet. Az intézkedő rendőrök bánásmódja tekintetében ugyanakkor jogsérelmet sem az I. r. panaszos tekintetében nem állapíthatott meg a Testület.

A panaszosoknak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására figyelemmel a Testület – az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján – az eljárás megszüntetéséről döntött.

Budapest, 2015. október 22.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSTÜLET